

УДК 821.111-31.09 Дж. Еліот

ПОВІСТЬ ДЖОРДЖ ЕЛІОТ «ПРИВІДКРИТА ЗАВІСА»: АСПЕКТ ТІЛЕСНОСТІ

Лілія Ярославівна Мірошниченко

orcid.org/0000-0003-1339-7708

lili.miroshnychenko@gmail.com

доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри зарубіжної літератури,

Інститут філології,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Анотація. Стаття доповнює літературно-критичну аналітику раннього твору Джордж Еліот – повісті «Привідкрита завіса» (*The Lifted Veil*, 1858). Предметом дослідження є той аспект тілесності, який зумовлений специфікою протагоніста-наратора – молодого джентльмена, наділеного неприродним слухом та візіонерством. На підставі дослідження, здійсненого за допомогою літературознавчої методології, що включає прийоми і підходи, розроблені у межах наратології (Ж. Женетт, В. Нелс), герменевтичний аналіз, техніку «повільного» читання, з'ясовано те, яким чином корпоральне визначає наратив повісті – його структуру та фокалізацію. Виявлено, що наратив найперше й найбільше орієнтований на слухове сприймання. При цьому «слухова» фокалізація – відповідно до запропонованої В. Нелсом типології – переважає і доповнюється «зоровою». Розглянуто також модус тілесного у реляції до формування наратором судження про світ. З'ясовано, що артикульована тілом відповідь не завжди є зрозумілою для самого героя, що має за наслідок покладання на читача завдання дешифрувати і далі «вчитати» первинну емоційну відповідь героєвого «feeling body». Крім того, здійснена аналітика підтверджує тезу дослідників (Дж. Пікера та ін.) про те, що корпоральний коментар становить невід'ємну компоненту епістемології звуку у доробку Джордж Еліот на різних етапах її творчості, включно з раннім.

Ключові слова: Джордж Еліот, «Привідкрита завіса», тілесність, письменниця-вікторіанка, повість, фокалізація, наратив.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень. Джордж Еліот здобула репутацію однієї з видатних письменниць-вікторіанок. Її знають як інтелектуалку, авторку передовсім великих за обсягом творів, в яких досліджуються соціальні устої Англії. Дебютний роман Мері Енн Еванс «Адам Бід» (*Adam Bede*), що вийшов друком у 1858 р., мав великий успіх, і так само схвально на нього відреагували критики. У перші місяці наступного року вона написала порівняно короткий прозовий твір, а власне повість «Привідкрита завіса» (*The Lifted Veil*). У червні того ж року її вперше опублікував часопис «*Blackwood*» – і це за сім років до «Фелікса Голта» (*Felix Holt*, 1866) та за тринадцять до ще одного класичного еліотівського тексту – роману «Мідлмарч» (*Middlemarch*, 1872). Утім невдовзі рання повість опинилася на периферії канону Еліот; у дефініції авторки відшукуємо її власне пояснення чому: «Привідкрита завіса» була «a slight story of autre kind» [12]. Перші критичні відгуки були очікувано різними, але невдовзі про твір майже забули, а часом відверто зневажливо відгукувалися про нього [11, р. xi].

І власне так тривало до 1985 р., коли Беріл Грей (Beryl Gray) опублікував Післямову до видання «Привідкритої завіси», що вийшло у видавництві «Virago», вона й «реабілітувала» текст. Відтоді рання повість Дж. Еліот перебуває у фокусі уваги фахівців. Та й треба розуміти, що еліотівські студії, які плідно та інтенсивно розвиваються, просто не можуть залишатися байдужими до тих текстів, які колись викликали меншу зацікавленість.

Літературно-критична аналітика повісті «Привідкрита завіса» зосереджується на новаторстві та трансформації англійської готичної традиції і сповідальної прози, зокрема в працях останніх років [6]; проблемі жанрової своєрідності з виокремленням, окрім атрибутивних ознак «готичної» повісті, рис виховного роману та кримінального [9]; тематизації – т. зв. «жіночому питанні» [4] чи релігійній компоненті [1], і, нарешті, на з'ясуванні значення науки на технологій у творі письменниці [10]. Останнім часом зацікавленість впливом наукових знань на літературний дискурс вікторіанців, включно з Еліот, посилюється й наразі активно розробляється, доповнюючись біографічною ком-

понентою [8]. І все ж еліотівську повість не доводиться визначати як таку, що переобтяжена увагою дослідників. Обраний для аналізу аспект тілесності є **новим** у його аналітиці, позаяк деякі з цих міркувань були оприлюднені на конференції ESSE 2019 р. в м. Брно, що, правда, в іншому проблемному полі – тоді йшлося про вплив відкриттів у точних науках та технологій на звуковий простір вікторіанської літератури. Цього разу він визначений магістральною тематикою конференції і дозволяє доповнити напрацьоване в епістемології звуку плідним, принагідно до тексту, корпоральним коментарем, з урахуванням значень вікторіанської доби.

Слід зазначити, що український внесок в еліотівські студії є поки незначним. Ми не знайшли праць, які б за об'єкт дослідження обирали ранню повість письменниці; немає поки й перекладу тексту українською. Серед публікацій останніх років – «Особливості часової організації наративу роману Джордж Еліот «Адам Бід»» Ю. Плугатарьової (2013) та «Наратор як елемент наративної структури творів Джордж Еліот» Ю. Галан (2012).

Виклад основного матеріалу. Повість «Привідкрита завіса» розповідає трагічну історію юнака на ім'я Латімер. Центральний персонаж поєднав у собі конвенційне та виняткове; з одного боку, він наділений рисами, що є атрибутивними для молодого чоловіка середнього класу вікторіанської доби, як от доброчесність, лагідність, стриманість, розсудливість, з іншого – має винятковий хист, що виділяє його у соціумі, але й виглядає як аберация. Річ у тім, що Латімер має надзвичайний слух; він чує те, чого не чують інші, незумисно проникаючи в свідомість тих, хто поруч. І ця неприродна здібність чимдалі стає сильнішою, непереборною і нестерпною. Надчутливість юнака не є його власним вибором, але саме вона визначає і спонукає його до дії, моделює взаємини зі світом, впливає на почуття молодого чоловіка до коханої дівчини, а потім дружини – спершу жаданої, а врешті ненависної. Крім того, Латімер – візіонер, який, хоч і спорадично, здатний передбачити власне майбутнє. Така здвоєна чуттєвість протагоніста є модусом тілесного в тексті. **Мета** цієї статті полягає у з'ясуванні того, яким чином корпоральне визначає наратив повісті – його структуру та фокалізацію.

Розповідь про події власного життя, що нерозривно пов'язана з інтерпретацією, є драматичним саморозкриттям протагоніста, яке фіксує якщо не еволюцію, то принаймні динаміку власної чутте-

вості від дитячих років до зрілості, бо власне чуттєвість, на думку Латімера, означає його життя. (Зазначу, що це єдиний твір у доробку письменниці, який представляє Я-нарацію).

Сповідальна за своєю тональністю розповідь починається *in medias res*: наратор інформує читача про власну неминучу смерть через важку недугу – «Час смерті наближається». Він знає, коли саме помре, бо здатен у всій повноті побачити те, що трапиться з ним в останні моменти життя. Надприродна здібність провидця створює візію кінця, відтворену в лаконічних деталях. Сцена смерті в «агонії болю та задухи», що має статися «рівно за місяць від сьогодні, 20 вересня 1850», представлена як моторошна сцена фізичного страждання на самоті у зовсім непорожньому будинку (окрім Латімера, в ньому ще двійко слуг, економка й покоївка). Що з того, що Латімер дзвонить у дзвоник? – ніхто не відгукується. Те, що видіння власної смерті не є вигадкою, з'ясовується наприкінці повісті, коли розповідь раптово уривається, і недописане речення датується тим таки 20 вересня. Та перш ніж цей день настане, Латімер хотів би скористатися «last hours of ease» і розповісти «the strange story of [his] experience» (тут і далі цит. за [2]). І хоча він не має амбіцій письменника, все ж добре знає, чого очікує від читачів, і прямо про це говорить: «[to] win a little more sympathy from strangers when [he is] dead, than [he] ever believed it would obtain from [his] friends while [he] was living». Читачі – незнайомці, які, на відміну від друзів, можуть йому співчувати. У своїй ранній повісті Джордж Еліот, відтак, запрошує читачів поміркувати про природу людських страждань: як вони виникають, глибшають та як вібрують у душах інших.

Латімерова «strange story», хоч і стосується дорослого життя, але неодмінно – своїми витоками – пов'язана з раннім дитинством. Обертаючись назад, наратор визначає себе не інакше, як «a very sensitive child» і звертається до тактильних та звукових відчуттів далеких років, при цьому його спогади вражають неймовірною чіткістю і гостротою: «I remember still the mingled trepidation and delicious excitement with which I was affected by the tramping of the horses on the pavement in the echoing stables, by the loud resonance of the grooms' voices, by the booming bark of the dogs as my father's carriage thundered under the archway of the courtyard, by the din of the gong as it gave notice of luncheon and dinner. The measured tramp of soldiery which I sometimes heard [...] made me sob and tremble». ????? Звуко-

ві відчуття, як бачимо, численні і представлені через прийом ампліфікації; в такий спосіб вони, хоч і не пояснюють чому, та все ж готують читача до «дивної історії», яка виникає через винятковий слух у старші роки. А справа в тому, що одного дня Латімер раптово дізнається, що чує голоси людей довкола, причому те, що ще непомовлене: вони, за його словами, «would force themselves on [his] consciousness like an importunate, ill-played musical instrument, or the loud activity of an imprisoned insect». Такі нав'язливі стани трапляються не з його власної волі, тож із часом він радіє, коли вони зникають. Численні епізоди мимовільного підслуховування головного героя стають частиною розповіді. Залежно від наслідків, який вони мають для його власного життя, він по-різному їх позначає: «my pride», «exultation», «my diseased sensibility» або навіть «exquisite tortures of sensitiveness, that had made the web of [his] life». Вони втомлювали, якщо йшлося про тривіальний досвід байдужих людей; приносили біль і скорботу – якщо мова йшла про близьких, адже коли він їх бачив немов під мікроскопом, йому відкривалися їхні фривольності, прихований егоїзм, легковажність, підлість, невиразні примхливі спогади та мляві думки. Голоси, які Латімер чув, позначалися на його стосунках з іншими, крім того, вони руйнували його картину світу – зловісні мотиви, які приховувалися за вчинками людей, розчаровували і вселяли відчай щодо людства в цілому.

Душевні страждання, які супроводжують винятковий сенсуалізм протагоніста, мають виразні тілесні репрезентації. Цю тезу яскраво ілюструє епізод з кур'єром. Коли чоловік наблизився, за словами наратора, він відчув буквально таке: «stream of thought rushed upon [him] like a ringing in the ears not to be got rid of, though it allowed [his] own impulses and ideas to continue their uninterrupted course. It was like a preternaturally heightened sense of hearing, making audible to one a roar of sound where others find perfect stillness». Гучні, болючі звуки, що їх фіксує Латімер, демонструють ступінь відрази, що їх викликають «мимовільні інтрузії» у свідомість людей. Цей «дзвін у вухах» фізичний і метафоричний водночас.

Чуттєвість протагоніста не обмежена перцепцією, фізичним сприйманням. Слід зазначити, що поетична чуттєвість – то контрапункт образу Латімера, великого шанувальника поезії, насамперед романтичної (згадуються Новаліс, є виразні імпліцитні посилання на С. Т. Кольріджа). А ще він сві-

домо відкидає раціоцентризм, уособленням якого постають передовсім його батько й брат, хоч і до певної міри, адже соціокультурні детермінанти все ж визначають його дії – тоді, приміром, коли він купує музичну шкатулку «and other purchases rigorously demanded of a rich Englishman visiting Geneva». Ще більш прозорими є соціокультурні стереотипи у ставленні Латімера до жінок. Слід додати, що цей образ близький до романтичного (він дуже нагадує Старого Мореплавця, котрий не може не розповісти свою історію слухачеві), втім тонка психологізація, часом і психоаналітична наповненість образу, наближає його й до персонажа більш пізньої літератури.

У другій частині повісті звуків менше і вони не такі гучні, бо якщо у попередній Латімер демонструє виняткову здатність чути, то у другій – здатність заглушувати звуки заради розбудови взаємин, передовсім з Бертою, яку палко кохає та яку повсякчас підносить, порівнюючи із сільфідою. Тож щойно це стає можливим, він одружується з Бертою. У коханні до молодої особи 21-річний Латімер цілковито відданий обраниці, й підказана німецькими поетами художня любовна образність видається йому вкрай доречною в дескрипції власних переживань.

Зміна нараторіального інтересу – зсув із середини назовні – у цій частині є наслідком нових реалій життя протагоніста – одруженого чоловіка, у «товщі» вищого світу. Уже на сьомий рік він втрачає свою здібність, і це велике полегшення, хоч і ненадовго; «прокляття» (the curse of insight) повертається. Любов до Берти була порятунком, але коли почуття згасає, поступаючись неприязні, а врешті ненависті, Латімер пробує відшукати відповіді в точних науках, втіленням яких у повісті постає давній товариш по студентському життю у Женеві лікар-експериментатор Чарльз Менье. Але цієї відповіді він не знаходить. Виявляється, для науковця життя – не більше, ніж наукова проблема. Тим часом унаслідок проведеної Менье процедури переливання крові (на той час геть неоднозначної), свідком якої стає Латімер, повернена до життя прислуга Берти – місіс Арчер – відкриває (unveils) йому болючу правду про дружину: вона хотіла його отруїти.

Наприкінці Латімер позбавлений вітальності; зрікшись подружнього життя, він усамітнюється у провінції Девонширу. Але здобувши незалежність, він віддається, цілковито, в «обійми невідомих сил» (the grasp of unknown forces). В останні миті життя він визнає пафос власної долі: долі людини,

для якої «ідея майбутнього зла позбавила радості сьогодення, а ідея майбутнього добра не заспокоїла нинішнього бажання або нинішнього страху». Визнання трагічного перебігу подій власного життя та обмеженої дієвості спонукає читача до співчуття Латімеру – еліотівського співчуття, яке об'єднує ранній твір письменниці з більш зрілими.

Винятковий слух Латімера є визначальним у створенні нарративу, адже це дія, через яку більшою мірою історія розгортається. Упродовж повісті читач дізнається про події саме завдяки тому, що і як Латімер чує чи передчуває. Іншими словами, його слух скеровує нарацію.

У класичній праці «*Narrative Discourse*» Жерар Женетт теоретизує концепцію фокалізації, розмежовуючи між «тим, хто бачить» та «тим, хто говорить» [3, р. 186]. За Женеттом, Латімер є «тим, хто бачить» – щоправда це доволі неоднозначна дефініція принагідно до того, хто є *volens-nolens* гротескним «тим, хто чує». Вільям Нелс (William Nelles), натхненний працею Ж. Женетта, розвинув концепцію фокалізації, запропонувавши типологію за способами сприймання (або перцепції): зорова (зір), слухова (слух), смакова (смак), нюхова (нюх) та тактильна (дотик) [7, р. 75–89]. Термінологія англійською є такою: *ocularisation*, *auricularisation*, *gustativisation*, *olfactivisation*, *tactivisation*. Концепція В. Нелса видається більш удатною та продуктивною принагідно до аналізованої повісті. У процесі сприймання Латімером подій та явищ світу домінантним чуттєвим джерелом є слух, ненавмисно гострий. Так само і нарратив «Привідкритої завіси» найперше й найбільше орієнтований на слухове сприймання – слухова фокалізація у ньому переважає. Іншими словами, здатність Латімера чути визначає його нарративну функцію «того, хто бачить». Крім того, нарратив повісті пов'язаний із зоровою фокалізацією, зважаючи на те, що наратор переживає чимало візій, – серед них і ті, що пов'язані з власним життям (про його з Бертою взаємини).

То яким наратором є Латімер? Як гомодієгетичний наратор, котрий є частиною історії, яку він розповідає, він не може знати більше про інших, аніж про це говорять їхні дії. Водночас, наділений винятковим слухом та провидець, він добре знає про приховані наміри та мотиви, заплановані дії інших. Він описує ті дії та наслідки, свідком яких сам не був, а це – атрибутивна якість гетеродієгетичного наратора. Фактично таке специфічне здвоєне положення наратора мало б дарувати йому привілей всезнання (*omniscience*), але цього не стається, і численні

(сміслові передовсім) лакуни у тексті це підтверджують. Яскравим прикладом бачиться динаміка ставлення Берти до Латімера – від почуття симпатії до плану помсти, хоч і не реалізованого. Незаперечно важлива якість здвоєності полягає у тому, що описуючи досвід тих, хто є частиною оповіді, Латімер демонструє відверте небажання це робити і має для цього щонайменше дві підстави. По-перше, хоча він добре обізнаний щодо подій, які мають трапитися, йому бракує знання, аби їх пояснити. Додам до цього і гендерну стереотипізацію жінки, яку Латімер поділяє з іншими вікторіанцями (про це читаємо у праці Сандри Гілберт та Сюзан Губар «Божевільна на горищі», в якій повісті присвячено окремий розділ [4]). По-друге, його зосередженість на власному «Я» відсуває убік інші, а це стає на заваді неупередженому аналізу.

Ще одне міркування стосується наслідків того, що чує Латімер. Вони можуть бути усвідомлені ним і втілитися у тексті через мову (і про це ми вже сказали), а можуть бути й неусвідомленими, й тоді вони оприявнюються через тілесне, через його «*feeling body*»: він не добре почуватися, прискорено дихає («*heart was palpitating violently*»), «*head and heart throbbings*»), не розуміє, чи спить («*I began to ask myself whether I had been sleeping*»), його нудить тощо. Тіло формулює свій коментар і під час побачень Латімера з коханою Бертою, – воно тремтить, почуватися «*clogged and chilled*». Коли Латімер хоче приховати від Берти свої поетичні асоціації про неї ж, тіло відчуває «*momentary chill of horror*».

Проте не завжди артикульована тілом відповідь є зрозумілою для самого героя, – і тоді справа за читачем. Читач дешифрує сформульований тілом коментар, аби далі «вчитати» первинну емоційну відповідь героєвого «*feeling body*». Наведу приклад. Латімер раптом почуватися зле, непритомніє, але не може пояснити, чому саме: «*I was cold and trembling; I could only totter forward and throw myself on the sofa. This strange new power had manifested itself again . . . But – was – it a power?*» Між раптовим фізичним знесиленням та відчуттям холоду і тремтінням – химерна миттєва зустріч з молодою особою; вона спершу видається йому приємною, але одразу ж такою, що викликає зворотні відчуття – «*a painful sensation as if a sharp wind were cutting [him]*». Корпореальна відповідь, як бачимо, є потужною і стрімкою, але те, що сприйняло тіло, свідомість не здатна осягнути. А що знає читач? Він уже поінформований про Латі-

мерове візонерство і його видіння власного трагічного майбутнього з коханою й може допустити, що йдеться, ймовірно, про підступні дії жінки по відношенню до чоловіка.

Емоційне навантаження поступово виснажує його тіло, а далі його дух, і врешті він змушений визнати: «We learn ‘words’ by rote, but not their meaning; ‘that’ must be paid for with our life-blood, and printed in the subtle fibres of our nerves». І це героєве знання та зізнання синтезує тілесне й епістемологічне.

Щоправда ще однією ймовірною причиною його фізичного виснаження є недуга. Таке і сам Латімер припускає: «Might it not rather be a disease – a sort of intermittent delirium, concentrating my energy of brain into moments of unhealthy activity, and leaving my saner hours all the more barren?» Варто зазначити, що про свій діагноз – стенокардію – він сповіщає читачеві найперше. До шести найбільш поширених симптомів цієї недуги, згідно з медичною енциклопедією, відносяться і ті чотири, на які скаржиться Латімер: стискаючий біль у грудях, задишка, слабкість і втома, непритомність [5]. Відтак, маніфестації через тіло принагідно до протагоніста можуть бути неоднозначними через причини, які їх зумовили.

Варто зазначити, що теза про слухову фокалізацію у ранній повісті Джордж Еліот набуває додаткового значення у контексті всієї творчості письменниці. Її зацікавленість епістемологією звуку, як стверджує Дж. Пікер, «відстежується упродовж усієї творчості», а на більш пізніх етапах «набуває

особливого значення» [8, р. 84]. До того ж вона засвідчує інтерес письменниці до епістемології звуку, яку поділяли й інші впливові вікторіанці. Наголошуючи на важливості слухання у творах Джордж Еліот, Чарльза Діккенса та Альфреда Теннісона, Дж. Пікер стверджує, що ці митці представляють голоси епохи, яку вже прийнято визначати – послуговуючись медичним терміном – як «епоху аускультатії» (age of auscultation). Відповідно до словника медичних термінів, аускультатія – це метод дослідження, що полягає у вислуховуванні звукових явищ, що виникають в організмі.

Висновки. Аспект тілесності у ранній повісті Джордж Еліот «Привідкрита завіса» пов’язаний зі специфікою протагоніста-наратора – його неприродним слухом та візонерством. Ці екстраординарні якості суттєво визначають наратив повісті. Його структура фіксує динаміку чуттєвості. Наратив найперше й найбільше орієнтований на слухове сприймання; «слухова» фокалізація (за В. Нелсом) переважає і доповнюється «зоровою». Аспект тілесності працює і на моделювання етичного виміру повісті, зокрема характерної для Еліот категорії співчуття. Корпоральний коментар становить невід’ємну компоненту епістемології звуку не лише у ранньому творі Джордж Еліот, але й, як стверджують дослідники, притаманний її творчості загалом. Водночас цей інтерес вона поділяє з іншими впливовими письменниками-вікторіанцями, котрі готують літературу до більш глибоких та розмаїтих студій звуку письменниками-модерністами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горбунова Н. В. Вера и Знание: «исповедь» vs «проповедь» в рассказе Джордж Элиот «Приоткрытая завеса» // Вестник Пермского университета. Российская и зарубежная филология. 2017. – Т. 9, вып. 4. – С. 121–132.
2. Eliot G. *The Lifted Veil*. 1859. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.gutenberg.org/files/2165/2165.txt>
3. Genette G. *Narrative Discourse: An Essay on Method*. 1972. Trans. Jane E. Lewin. – Ithaca: Cornell UP, 1980.
4. Gilbert S. M., Gubar S. “Made Keen by Loss: George Eliot’s Veiled Vision” // *The Madwoman in the Attic: The Woman Writer and the Nineteenth-Century Literary Imagination*. – New Haven, Conn: Yale University Press, 1979. – P. 443–77.
5. Health Encyclopedia. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.urmc.rochester.edu/encyclopedia/content.aspx?ContentTypeID=85&ContentID=P0019>
6. Mahawatte R. *George Eliot and the Gothic Novel: Genres, Gender, Feeling*. – University of Wales Press, 2013.
7. Nelles W. *Frameworks: Narrative Levels and Embedded Narrative*. – Frankfurt: Lang, 1997.
8. Picker J. M. *Victorian Soundscapes*. – Oxford: OUP, 2003.
9. Price C. B. Poison, Sensation, and Secrets in «The Lifted Veil» // *Victorian Review*, 2010, vol. 36, no. 1. – P. 203–216.
10. Shuttleworth S. *George Eliot and Nineteenth-Century Science: The Make-Believe of a Beginning*. – NY: CUP, 2009.

11. Small H. 'Introduction'. *The Lifted Veil. Brother Jacob*. – Oxford: OUP. P. ix–xxxvi.
  12. *The George Eliot Letters*. Ed. Gordon S. Haight, 9 vols. – New Haven: Yale UP, 1954–78. iii. 41.
- REFERENCES**
1. Gorbunova N. V. Vera i znanie: "Ispoved" vs "Propoved" v rasskaze George Eliot "Priotkrytaya Zavesa" [Faith and Knowledge: «Confession» vs «Sermon» in George Eliot's *The Lifted Veil*]. *Vestnik Permskogo universiteta. Rossiyskaya i zarubezhnaya filologiya*, 2017, vol. 9, no. 4, pp. 121–132. (in Russian).
  2. Eliot G. *The Lifted Veil*. 1859. Available at: <http://www.gutenberg.org/files/2165/2165.txt> (accessed 1 April 2019).
  3. Genette G. *Narrative Discourse: An Essay on Method*. 1972. Trans. Jane E. Lewin. Cornell UP, 1980.
  4. Gilbert S. M., Gubar S. "Made Keen by Loss: George Eliot's Veiled Vision". In *The Madwoman in the Attic: The Woman Writer and the Nineteenth-Century Literary Imagination*. Yale UP, 1979, pp. 443–477.
  5. Health Encyclopedia. Available at: <https://www.urmc.rochester.edu/encyclopedia/content.aspx?ContentTypeID=85&ContentID=P0019> (accessed 1 April 2019).
  6. Mahawatte R. *George Eliot and the Gothic Novel: Genres, Gender, Feeling*. University of Wales Press, 2013.
  7. Nelles W. *Frameworks: Narrative Levels and Embedded Narrative*. Lang, 1997.
  8. Picker J. M. *Victorian Soundscapes*. OUP, 2003.
  9. Price C. B. Poison, Sensation, and Secrets in «The Lifted Veil». *Victorian Review*, 2010, vol. 36, no. 1, pp. 203–216.
  10. Shuttleworth S. *George Eliot and Nineteenth-Century Science: The Make-Believe of a Beginning*. CUP, 2009.
  11. Small H. 'Introduction'. *The Lifted Veil. Brother Jacob*. OUP, pp. ix–xxxvi.
  12. *The George Eliot Letters*. Ed. Gordon S. Haight, 9 vols. Yale UP, 1954–78, pp. iii. 41.

CORPOREAL ASPECT IN GEORGE ELIOT'S *THE LIFTED VEIL*

Lilia Miroshnychenko

orcid.org/0000-0003-1339-7708

lili.miroshnychenko@gmail.com

Doctor of Sciences (Philology), Assistant Professor, Chair of World Literature, Institute of Philology,
Taras Shevchenko National University of Kyiv

Abstract. *The essay examines the corporeal aspect in George Eliot's early novella, *The Lifted Veil* (1858), which is related to the central character (also narrator) – Latimer, who is an exceptional hearer and clairvoyant. Appropriating the theory of narratology (G. Genette, W. Nelles) and hermeneutical analysis, it explicates how corporeality defines the narrative's structure and focalization. Furthermore, it claims that the protagonist's ability to hear is crucial to the crafting of the novella's narrative. Hearing is, consequently, the act through which – to a large extent – the story unfolds. Throughout the novella, the readers access the events through what Latimer hears or previsions. Furthermore, hearing guides the novella's narration.*

*The narrative of *The Lifted Veil* is predominantly oriented through aural perception. Focalization by sound relies on the protagonist's sound ability with sensitising the reality. Latimer's registering of sounds he hears thus controls his narrative 'eye'. Furthermore, the novella's narrative is related to focalization by sight, or to be more precise, by Latimer's visionary sight inasmuch as he is disposed to many visions, including those which are directly related to his own life. Highly applicable here is William Nelles's conceptualization of focalization. Inspired by the French theorist, G. Genette, Nelles suggested a typology of focalization by five modes of perception: ocularisation (sight), auricularisation (sound), gustativisation (taste), olfactivisation (smell), and 'tactivisation' (touch). In Eliot's novella, auricularisation prevails.*

The essay claims that the narrator's engagement with sound can also be unconscious, – then it is inscribed on his body: he feels unwell, faints, feels dizzy, etc. Corporeality is thus also rendered in its relation to the protagonist's specific response to the outer world. It is established that the emotional response articulated by the narrator's body is not always deciphered by Latimer himself, hence it is the reader's task to explicate the original emotional response of the narrator's "feeling body" and its "trigger".

The analysis also contributes to the idea suggested by John Parker and others that corporeal comment is attributive to the epistemology of sound in George Eliot's fiction including her early works.

Key words: *George Eliot, *The Lifted Veil*, corporeality, Victorian writer, novella, focalization, narrative.*